

SECTION XXVIII. CULTURE AND ART

DOI 10.36074/logos-18.08.2023.83

ГЕРБІ ГЕНКОК – ОСНОВОПОЛОЖНИК СТИЛІВ Ф'ЮЖН ТА ДЖАЗ-ФАНК

ORCID ID: 0000-0002-1844-0069

Костеньов Олександр Леонідович

аспірант кафедри музикознавства та музичної освіти
Київський університет імені Бориса Грінченка

НАУКОВИЙ КЕРІВНИК:

ORCID ID: 0000-0002-2685-9468

Опанасюк Олександр Петрович

доктор мистецтвознавства,
професор кафедри музикознавства та музичної освіти
Київський університет імені Бориса Грінченка

УКРАЇНА

Гербі Генкок без перебільшення вважається видатним джазовим музикантом, який запропонованими та запровадженими творчо-виконавськими принципами змінив сприйняття джазової музики другої половині ХХ ст. У 1960-х роках Г. Генкок працює з М. Девісом, записує із ним низку альбомів які стануть джазовою класикою («ESP», «Nefertiti», «Sorcerer»), а також новаторські джаз-ф'южн альбоми («In A Silent Way», «Bitches Brew»). Після того, як він став відомим піаністом у квінтеті М. Девіса, Генкок вирішує зайнятися сольною кар'єрою. У 1962 році він записує дебютний сольний альбом «Takin' Off», який було визнано одним з найбільших досягнень в історії джазової музики, а джаз-блюзова композиція «Wathermelon Man» з цього альбому згодом стане відомим джазовим стандартом. Зазначимо, що у записі альбому приймали участь видатні джазмени, трубач Ф. Хаббард та саксофоніст Д. Гордон, які теж значно вплинули на розвиток джазової музики.

Альбом «Takin' Off» є чудовим прикладом джазової творчості у стильовому напрямі хард-боп. Цей стиль репрезентує поєднання принципів бібопу, соул та ритм-енд-блюзу, що на той час були домінуючими серед афроамериканців. Щодо творчо-виконавських технік, то у цей період Г. Генкок розвиває та використовує вже існуючі техніки та принципи сольної, хорусної та підготовленої імпровізації.

Справжній комерційний успіх прийшов до Г. Генкока у 1974 році після запису альбому «Head Hunters», який став центральним релізом у його творчості, а сингл «Chameleon» з цього альбому отримав популярність та став хітом. Крім того, альбом увійшов в історію джазу як один із альбомів, що став основоположним та визначальним у стилях ф'южн та фанк, а також став джерелом натхнення не тільки для джазових музикантів, але і для музикантів, що працюють у стилях соул та хіп-хоп. Цей альбом вражає своєю яскравістю та легкістю для сприйняття, він і в наш час звучить сучасно й революційно.

У цей час в джазовій музиці формується тенденція щодо відмови джазових музикантів від використання традиційних для джазової музики акустичних музичних інструментів та активна заміна їх електронними аналогами. Можна сказати, що відтепер творчість джазових музикантів поділилася на доелектронний та електронний періоди, в якому вони почали відкривати себе зовсім з інших сторін. Г. Генкока також не оминули ці тенденції що відбувалися у цей час в джазовій музиці, його творчість так само зазнає певних змін. Саме альбом «Head Hunters» служить яскравим прикладом зазначених тенденцій. На цьому альбомі Г. Генкок в усіх композиціях використовує електронні музичні інструменти: синтезатори «ARP Odyssey» та «ARP Soloist synthesizer», електронне фортепіано «Fender Rhodes», клавішну гітару «Hohner D6 clavinet».

Альбом складається з чотирьох композицій «Chameleon», «Watermelon man», «Sly» та «Vein Melter». Також варто сказати про особливості ритм-секції на цьому альбомі. Вона тяжіє до ритм-енд-блюзу в поєднанні з розслабленими фанковими ритми, що дуже сприяло популяризації цього запису серед широкого кола музикантів та меломанів. Крім того, музиканти повністю відмовитися від використання гітар, замінивши їх на клавінет, що надало альбому досить характерного звучання.

Альбом відкриває композиція «Chameleon», для якої характерним є «грувова» басова партія (грув – термін який близький до поняття «свінг», це певне ритмічне та емоційне відчуття музики яке виникає в результаті змін сильної та слабкої долі в такті в певній ритмічній пульсації) та танцювальний фанковий ритм. Родзинкою твору є неймовірне довге соло Г. Генкока.

Друга композиція на альбомі «Watermelon man» не була написана спеціально для альбому, а є переробленим хітом із вищезгаданого дебютного альбому музиканта «Takin' Off». Але якщо перша версія цієї композиції була у стилі хард-боп та містила імпровізації Д. Гордона та Ф. Хаббарда у відповідному виконавському стилі, то для альбому «Head Hunters» Генкок радикально переробив композицію, зробивши її у фанковому аранжуванні. Форма композиції – шістнадцятитактовий блюзовий квадрат, у творі використовується велика кількість африканських перкусійних інструментів, а головна тема ледь-ледь упізнається у вступі, в якому Б. Саммерс імітує хіндеву (інструмент центральноафриканських пігмеїв) за допомогою скляної пляшки, використовуючи її як духовий інструмент.

Третя композиція «Sly» є присвятою видатному фанковому музиканту С. Стоуну, а завершує альбом повільна композиція «Vein Melter».

У композиціях цього альбому крім вищезгаданих технік хорусної та сольної імпровізації активно використовується принцип модальної імпровізації. Після триумфального успіху альбому «Head Hunters» у 1970-х роках Г. Генкок записує цілу низку альбомів, побудованих на подібних творчих, виконавських та стильових принципах («Thrust», «Man-Child», «Flood», «Secrets»). Такі тенденції стали можливими через те, що джазова музика легко акумулює в собі нові творчо-виконавські принципи, та є відкритою для процесів інтеграції та синтезу з музикою інших традицій та жанрово-стильових напрямів.